

Súd: Okresný súd Liptovský Mikuláš
Spisová značka: 4C/110/2015
Identifikačné číslo súdneho spisu: 5615203035
Dátum vydania rozhodnutia: 26. 10. 2017
Meno a priezvisko sudcu, VSÚ: JUDr. Zuzana Bajlová
ECLI: ECLI:SK:OSLM:2017:5615203035.4

ROZSUDOK V MENE SLOVENSKEJ REPUBLIKY

Okresný súd Liptovský Mikuláš sudkyňou JUDr. Zuzanou Bajlovou v právnej veci žalobcov: 1./ U. Š., nar. XX. XX. XXXX, trvale bytom H. XXXX/XX, H., štátny občan SR, 2./ M. Š., nar. XX. XX. XXXX, trvale bytom H. XXXX/XX, H., štátny občan SR, t.č. bytom X. Z. XXX/X, O. N., Č. F., štátny občan SR, žalobcovia 1./ až 3./ zastúpení JUDr. Ľubošom Rackom, PhD., advokátom Advokátskej kancelárie so sídlom Vranovská 517/9, Liptovský Mikuláš, proti žalovaným: 1./ Správa ciest Žilinského samosprávneho kraja, v skratke „SC ŽSK“, so sídlom M. Rázusa 104, Žilina, IČO: 42 054 575, 2./ O. B., nar. XX. XX. XXXX, bytom A. U. XXX, štátny občan SR, zastúpený JUDr. Dušanom Jančim, advokátom Advokátskej kancelárie so sídlom Garbiarska 695, Liptovský Mikuláš, v spore o zaplatenie nemajetkovej ujmy, t a k t o

rozhodol:

Žalovaný 1./ je p o v i n n ý zaplatiť žalobcovi 1./ 10.000 eur, žalobcovi 2./ 10.000 eur, žalobcovi 3./ 10.000 eur z titulu náhrady nemajetkovej ujmy v peniazoch, a to do 15 dní od právoplatnosti tohto rozsudku.

Súd p r i z n á v a žalobcom 1./ až 3./ voči žalovanému 1./ náhradu trov konania v plnom rozsahu.

Súd žalobu voči žalovanému 2./ z a m i e t a .

Žalovanému 2./ sa voči žalobcom 1./ až 3./ p r i z n á v a náhrada trov konania v plnom rozsahu.

o d ô v o d n e n i e :

1. Žalobou podanou na súd prvej inštancie dňa 16. 04. 2015 sa žalobcovia 1./ až 3./ domáhali, aby súd zaviazal žalovaných 1./, 2./ zaplatiť žalobcom spoločne a nerozdielne každému po 10.000 eur. Žalobu odôvodnili tým, že žalovaný 2./ dňa 23. 01. 2013 asi o 20.43 hod. ako zamestnanec žalovaného 1./ na pracovnej pozícii vodiča viedol posypové nákladné motorové vozidlo zn. Škoda 706, evidenčné číslo LM 295 AE, naložené posypovým materiálom asi 6 ton, po ceste III/018135 706 smerom do obce Beňadiková, a v kilometri 251.968 prechádzal cez chránené železničné priecestie, pričom došlo k zastaveniu vozidla, žalovanému 2./ sa nepodarilo vozidlo opätovne naštartovať a z priecestia odísť. Následne došlo k uzavretiu závorových ramien, pretože zo železničnej stanice Liptovský Mikuláš po prvej koľaji trate smerom do Košíc prichádzal rýchlik Ex507, a vlaková súprava aj napriek intenzívnemu brzdeniu o 20.49 hod. narazila do stojaceho posypového nákladného motorového vozidla, v dôsledku čoho rušňovodič M. Š., nar. XX. XX. XXXX utrpel drvivé poranenie hlavy, na ktoré zranenie na mieste zomrel. Usmrtená osoba bola vo vzťahu k žalobcom 1./ až 3./ v príbuzenskom pomere, bola ich biologickým otcom. Je nesporné, že v dôsledku konania žalovaného 2./ pri plnení povinností vyplývajúcich z pracovného pomeru žalovaného 1./ malo za následok protiprávne usmrtenie blízkej osoby, nastal vo sfére žalobcov 1./ až 3./ ako pozostalých synov usmrtením osoby škodlivý následok v podobe citovej ujmy spôsobenej im nezvratnou deštrukciou interpersonálnych väzieb tvoriacich základ a rámec súkromného života jednotlivca, t.j. zásahu do práva na ochranu osobnosti. Nie je možné pochybovať, že táto udalosť zanechá v živote postihnutých žalobcov 1./ až 3./ trvalé následky v podobe narušenia celistvosti rodiny, ktoré nie je možné ničím úplne odstrániť a ochudobnenie v citovej oblasti je nenapraviteľné.

2. Súd podľa § 180 CSP konal a rozhodol v neprítomnosti žalovaného 1./, ktorý mal doručenie predvolania na pojednávanie riadne vykázané, na pojednávaní sa neustanovil, ani z dôležitého dôvodu nežiadal o jeho odročenie.

3. Právna zástupkyňa žalobcov trvala na podanej žalobe. Uviedla, že v trestnom konaní vedenom na Okresnom súde Liptovský Mikuláš pod sp. zn. 2T 11/2014 súd právoplatne žalovaného 2./ uznal vinným zo spôsobenia dopravnej nehody, pri ktorej došlo k úmrtiu otca žalobcov, čím žalobcom vznikol škodlivý následok v podobe citovej ujmy spôsobenej deštrukciou interpersonálnych väzieb tvoriacich základ a rámec súkromného života jednotlivca. V danom prípade zodpovednosť za zásah do osobnostných práv ku ktorému došlo v súvislosti s dopravnou nehodou u žalovaného 1./ analogicky daná zodpovednosť za škodu spôsobenú prevádzkou motorového vozidla v zmysle § 427 a nasl. a § 853 Občianskeho zákonníka. Poukázala na rozhodovaciu prax Najvyššieho súdu SR sp. zn. 3Cdo/228/2012. Uviedla, že zodpovednosť žalovaného 2./ je daná v zmysle § 420 a nasl. Občianskeho zákonníka.

4. Právny zástupca žalovaného 2./ žiadal žalobu zamietnuť z dôvodu nedostatku pasívnej vecnej legitímácie, nakoľko ku škode došlo za trvania pracovného pomeru a pri plnení pracovných úloh, kedy zodpovednosť preberá zamestnávateľ, t.j. žalovaný 1./.

5. V rámci dokazovania sa súd oboznámil s obsahom listín založených v spise a s rozsudkom Okresného súdu Liptovský Mikuláš sp. zn. 2T/11/2014 zo dňa 24. 10. 2016 v spojení s uznesením Krajského súdu v Žiline sp. zn. 1To/60/2017-678 zo dňa 20. 06. 2017.

6. Zhodnotiac vykonané dôkazy jednotlivo i vo vzájomnej súvislosti s prihliadnutím na všetko, čo v konaní vyšlo najavo, súd zistil tento skutkový a právny stav.

7. Rozsudkom Okresného súdu Liptovský Mikuláš sp. zn. 2T/11/2014 zo dňa 24. 10. 2016 v spojení s uznesením Krajského súdu v Žiline sp. zn. 1To/60/2017-678 zo dňa 20. 06. 2017 súd uznal žalovaného 2./ za vinného, že dňa 23. 01. 2013 asi o 20.43 hod. viedol posypové nákladné motorové vozidlo zn. Škoda 706 MTSP, ev. č. LM 295 AE s naloženým posypovým materiálom asi 6 ton po ceste III/018135 smerom do obce Beňadiková, okres Liptovský Mikuláš a v km 251.968 prechádzal cez chránené železničné priecestie nesprávnou technikou na treťom prevodovom stupni a nadmerne spomalil, čím hnacia sila motora pracujúceho na nízke otáčky nebola výkonovo a krútiacim momentom schopná prekonať jazdné odpory pôsobiacich nerovností (stúpania a zvlňenia) železničného priecestia pri celkovej hmotnosti vozidla 15.200 kg, na základe čoho došlo k zastaveniu vozidla na železničnom priecestí, kde sa obžalovanému nepodarilo opäť vozidlo naštartovať a z priecestia odísť, následne došlo k uzavretiu závorových ramien, pretože zo železničnej stanice Liptovský Mikuláš po prvej koľaji trate smerom do Košíc prichádzal rýchlik Ex507, v ktorom sa nachádzalo 276 cestujúcich a vlaková súprava aj napriek intenzívnemu brzdeniu o 20.49.19 hod. narazila do stojaceho posypového nákladného motorového vozidla, v dôsledku čoho rušňovodič M. Š., nar. XX. XX. XXXX, bytom H. XXXX/XX, H., utrpel drvivé poranenie hlavy, na ktoré na mieste zomrel, cestujúca vo vlaku O.. R. G., nar. XX. XX. XXXX, bytom Z. XX/X, C., utrpela podvrtnutie na viacerých miestach chrbtice s dobou liečenia od 25. 01. 2013 do 11. 02. 2013; Železničnej spoločnosti Slovensko, a. s., Rožňavská 1, Bratislava, vznikla škoda vo výške 414.797,33 eura poškodením rušňa - HVD 350011-3, poškodením vozňov vlaku a zabezpečením náhradnej autobusovej dopravy pre cestujúcich, Železniciam Slovenskej republiky, Oblastnému riaditeľstvu, Ulica 1. mája 34, Žilina, vznikla škoda vo výške 15.771,85 eura, poškodením železničného zvršku, poškodením zariadenia EE a obhliadkou zariadenia po nehode, Správe ciest Žilinského samosprávneho kraja, Závodu Liptov, Pod stráňami 4, Liptovský Mikuláš poškodením posypového vozidla zn. Škoda 706 vznikla škoda vo výške 3.636 eur a v dôsledku nehody došlo k prerušeniu železničnej dopravy od 20.49 hod. dňa 23. 01. 2013 do 2.30 hod. dňa 24. 01. 2013, teda z nedbanlivosti spôsobil všeobecné nebezpečenstvo a spôsobil ním značnú škodu a smrť, čím spáchal prečin všeobecného ohrozenia podľa § 285 ods. 1, ods. 3 písm. a/, písm. b/ Trestného zákona a za to bol odsúdený podľa 285 ods. 3 Trestného zákona s použitím § 36 písm. j/, § 38 ods. 2, ods. 3 Trestného zákona na trest odňatia slobody vo výmere 2 roky, ktorý bol podmiennečne odložený a určená skúšobná doba vo výmere dva roky. Zároveň mu bol uložený podľa § 61 ods. 1, ods. 2 Trestného zákona trest zákazu činnosti viesť motorové vozidlá na 2 roky. Medzi stranami sporu nebolo sporné, že žalovaný 2./ v čase vzniku nemajetkovej ujmy bol zamestnancom žalovaného 1./ a že žalobcovia 1./ až 3./ sú synovia neb. M. Š., nar. XX. XX. XXXX, zomr. 23. 01. 2013. Rovnako medzi stranami sporu nebola sporná výška

uplatňovanej náhrady nemajetkovej ujmy. V konaní ostala spornou otázkou pasívnej vecnej legitímácie žalovaného 2./.

8. Podľa čl. 19. ods. 2 Ústavy Slovenskej republiky, má každý právo na ochranu pred neoprávneným zasahovaním do súkromného a rodinného života.

9. Podľa čl. 8. ods. 1 Dohovoru o ochrane ľudských práv a základných slobôd, každý má právo na rešpektovanie svojho súkromného a rodinného života, obdobia a korešpondencie.

10. Podľa § 11 Občianskeho zákonníka, fyzická osoba má právo na ochranu svojej osobnosti, najmä života a zdravia, občianskej cti a ľudskej dôstojnosti, ako aj súkromia, svojho mena a prejavov osobnej povahy.

11. Podľa § 13 ods. 1 Občianskeho zákonníka, fyzická osoba má právo najmä sa domáhať, aby sa upustilo od neoprávnených zásahov do práva na ochranu jej osobnosti, aby sa odstránili následky týchto zásahov a aby jej bolo dané primerané zadostučinenie.

12. Podľa § 13 ods. 2 Občianskeho zákonníka, pokiaľ by sa nezdalo postačujúce zadostučinenie podľa odseku 1 najmä preto, že bola v značnej miere znížená dôstojnosť fyzickej osoby alebo jej vážnosť v spoločnosti, má fyzická osoba tiež právo na náhradu nemajetkovej ujmy v peniazoch.

13. Podľa § 13 ods. 3 Občianskeho zákonníka, výšku náhrady podľa odseku 2 určí súd s prihliadnutím na závažnosť vzniknutej ujmy a na okolnosti, za ktorých k porušeniu práva došlo.

14. Podľa čl. 152 ods. 4 Ústavy Slovenskej republiky, výklad a uplatňovanie ústavných zákonov, zákonov a ostatných všeobecne záväzných právnych predpisov musí byť v súlade s ústavou.

15. Podľa § 420 ods. 1 Občianskeho zákonníka, každý zodpovedá za škodu, ktorú spôsobil porušením právnej povinnosti.

16. Podľa § 420 ods. 2 Občianskeho zákonníka škoda je spôsobená právnickou osobou alebo fyzickou osobou, keď bola spôsobená pri ich činnosti tými, ktorých na túto činnosť použili. Tieto osoby samy za škodu takto spôsobenú podľa tohto zákona nezodpovedajú; ich zodpovednosť podľa pracovnoprávných predpisov nie je tým dotknutá.

17. Podľa § 427 ods. 1 Občianskeho zákonníka fyzické a právnické osoby vykonávajúce dopravu zodpovedajú za škodu vyvolanú osobitnou povahou tejto prevádzky.

18. Do rámca vymedzeného ust. § 11 - § 13 Občianskeho zákonníka patrí právo na súkromie zahŕňajúce širokú oblasť súkromnej fyzickej osoby (najmä jej súkromného života, intímnej a rodinnej sféry, vnútorného myšlienkového, citového života). V najširšom zmysle sa toto právo týka aj života v rodine a v manželských, partnerských alebo priateľských či obdobných vzťahov. Občianskoprávna ochrana jednotlivých hodnôt osobnosti fyzickej osoby nie je obmedzená iba na hodnoty výslovne uvedené v zákone. Ustanovenie § 11 Občianskeho zákonníka poukazuje na demonštratívny výpočet chránených zložiek osobnosti obsiahnutých v tomto ustanovení, popri práve na ochranu života, zdravia, občianskej cti, svojho mena a prejavov osobnej povahy sem možno zaradiť aj právo na ochranu osobnej slobody, osobného súkromia. Súčasťou súkromného života je aj život rodinný zahŕňajúci sociálne, morálne, kultúrne vzťahy medzi najbližšími príbuznými.

19. Predpokladom zodpovednosti a vzniku občiansko-právnych sankcií za nemajetkovú ujmu spôsobenú zásahom do osobnosti fyzickej osoby podľa ust. § 13 Občianskeho zákonníka je existencia neoprávneného zásahu objektívne spôsobilého nemajetkovú ujmu vyvolať a v príčinnej súvislosti medzi takýmto zásahom a jeho protiprávnosťou. Pre určenie výšky primeraného zadostučinenia v peniazoch sú stanovené dve kritériá, z ktorých musí súd vychádzať a to závažnosť vzniknutej nemajetkovej ujmy a okolnosti, za ktorých k neoprávnenému zásahu do osobnosti fyzickej osoby došlo a teda samotná závažnosť vzniknutej ujmy nie je jediným a výlučným faktorom pre určenie konečnej výšky zadostučinenia v peniazoch. Výška peňažnej náhrady je predmetom voľnej úvahy súdu, pričom súd musí prihliadnúť aj na okolnosti, za ktorých k porušeniu práva došlo a to jednak vo vzťahu k postihnutej

osobe a jednak vo vzťahu k subjektu, ktorý neoprávnený zásah spôsobil, aby tak bola zabezpečená požiadavka účinného, primeraného zadosťučinenia za vzniknutú nemajetkovú ujmu aj ako požiadavka nezneužívania tohto právneho prostriedku na neprípustné obohacovanie.

20. Ak v dôsledku trestného činu alebo iného neoprávneného zásahu došlo k usmrteniu osoby, majú osoby uvedené v ust. § 15 Občianskeho zákonníka možnosť požadovať náhradu za nemajetkovú ujmu z titulu neoprávneného zásahu do života, telesnej integrity ich blízkej osoby. Je zároveň nepochybné, že takýmto neoprávneným zásahom došlo k neoprávnenému zásahu do ich súkromného prípadne rodinného života a preto môžu požadovať aj náhradu za utrpenú nemajetkovú ujmu do svojich osobnostných práv.

21. Podanou žalobou sa žalobcovia 1./ až 3./ domáhali náhrady nemajetkovej ujmy spôsobenej úmrtím ich otca, ktorú spôsobil nedbanlivostným konaním žalovaný 2./ v rámci plnenia pracovných úloh ako zamestnanec žalovaného 1./, za čo bol právoplatne odsúdený rozsudkom Okresného súdu Liptovský Mikuláš sp. zn. 2T/11/2014 zo dňa 24. 10. 2016 v spojení s uznesením Krajského súdu v Žiline sp. zn. 1To/60/2017-678 zo dňa 20. 06. 2017 za prečin všeobecného ohrozenia podľa § 285 ods. 1, 3 písm. a), b) Trestného zákona. V danom prípade si náhradu nemajetkovej ujmy uplatňovali deti nebohého, čím je daná ich aktívna legitímácia v spore. Smrťou otca žalobcov došlo k neoprávnenému zásahu do ich osobnostných práv, pretože súčasťou súkromného života je aj život rodiny, ktorý zahŕňa vzťahy medzi blízkymi príbuznými a to vytváranie a rozvíjanie týchto vzťahov. Zavinená smrť blízkej osoby vzhľadom k úzkym, pevným a citovým rodinným väzbám predstavuje zásah do práv pozostalých, ktorý nie je možné odstrániť, napraviť, akýmkoľvek spôsobom reparovať. Úmrtím M. Š. došlo k zásahu do emocionálnej sféry jeho synov, t.j. žalobcov 1./ až 3./, k neodvratiteľnému, mimoriadne významnému, veľmi citlivému a hlbokému zásahu do práv na ochranu súkromia a rodinného života žalobcov, a to z toho dôvodu, že stratili otca, s ktorým tvorili plnohodnotne fungujúcu rodinu. Následky tohto zásahu do súkromia žalobcov sú následky nereparovateľné. Náhrada nemajetkovej ujmy v peniazoch, ktorá žalobcom vznikla, môže však prispieť k zmierneniu vzniknutého stavu, uvedené je napokon aj jeho zmyslom. Je nepochybné, že nečakaným, šokujúcim úmrtím otca žalobcov došlo k závažnému zásahu do práva na ochranu osobnosti spočívajúcu v obmedzení ich súkromného a rodinného života. Stratou nebohého bola narušená celistvosť rodiny. Následky tohto činu sú trvale neodstrániteľné a ochudobnenie v citovej oblasti je nenapraviteľné. Už samotná ujma - smrť sama osebe odôvodňuje priznanie finančného zadosťučinenia a je nepochybné, že presný finančný ekvivalent za ľudský život nie je možné určiť. Rovnako možno skonštatovať, že vykonávanie dokazovania ohľadne následkov, ktoré spôsobili smrť blízkeho a milovaného človeka je nadbytočné, pretože bez akýchkoľvek pochyb, že už samotným úmrtím došlo k tak závažnému zásahu do práv na ochranu osobnosti, pričom súd dáva do pozornosti, že v zmysle nového Civilného sporového poriadku ani zo strany žalobcu 1./ ohľadne výšky náhrady nemajetkovej ujmy, neboli uvedené žiadne skutkové tvrdenia, resp. neboli uplatnené žiadne prostriedky procesnej obrany. Vzhľadom na zásah do súkromia žalobcov je požadovaná náhrada nemajetkovej ujmy vo výške 10.000 eur pre každého zo synov nebohého primeraná a zodpovedá aj už ustálenej súdnej praxi. Náhrada nemajetkovej ujmy nižšou sumou by prichádzala do úvahy pri zohľadnení kvalifikovaného spoluzavinenia poškodeného, k čomu ale v súdenom prípade nedošlo a naviac priznaná náhrada nemajetkovej ujmy vo vzťahu k žalovanému 1./ nemá likvidačný charakter a napĺňa princíp proporcionality ako súčasť práva na súdnu ochranu.

22. Pokiaľ sa týka námietky nedostatku pasívnej vecnej legitímácie žalovaného 2./, súd poukazuje na ustálenú rozhodovaciu prax najvyšších súdnych autorít, a to na rozhodnutie Najvyššieho súdu SR sp. zn. 3Cdo/228/2012 zo dňa 26. 09. 2013, ktorý poukázal na jednotne zastávaný názor, že pôvodcom zásahu môže byť nielen fyzická osoba, ale aj právnická osoba, ktorá je celkom bežne účastníkom konania o ochranu osobnosti. NS SR sa ďalej stotožnil s názorom, že právnym vzťahom zodpovednosti za nemajetkovú ujmu spôsobenú na osobnostných právach fyzickej osoby (§ 11 a nasl. Občianskeho zákonníka) sú obsahom a účelom najbližšie k právnej zodpovednosti za majetkovú ujmu (škodu) spôsobenú v majetkovej sfére poškodeného (§ 420 a nasl. Občianskeho zákonníka). Analogicky (§ 853 Občianskeho zákonníka v spojení s § 420 ods. 2 tohto zákonníka), pokiaľ bol neoprávnený zásah do osobnostných práv fyzickej osoby spôsobený niekým, kto bol použitý právnickou osobou na realizáciu činnosti tejto právnickej osoby, považuje sa takýto zásah za zásah spôsobený priamo právnickou osobou. Najvyšší súd v uvedenom rozhodnutí konštatoval, že tak, ako podľa okolností konkrétneho prípadu zodpovedá za škodu spôsobenú prevádzkou motorového vozidla prevádzkovateľ

vozidla poškodenému, zodpovedá tento prevádzkovateľ (aj) za nemajetkovú ujmu spôsobenú na chránených osobnostných právach fyzickej osobe. Nakoľko žalovaný 2./ bol v čase vzniku nemajetkovej ujmy zamestnancom žalovaného 1./ a k nemajetkovej ujme došlo pri plnení pracovných úloh, žalovaný 2./ nie je pasívne vecne legitimovaným v tomto konaní. Preto žalobu voči žalovanému 2./ súd ako nedôvodnú zamietol.

23. O trovách konania žalobcov voči žalovanému 1./ rozhodol súd podľa § 255 ods. 1 CSP tak, že priznal žalobcom 1./ až 3./, ktorý mali plný úspech vo veci voči žalovanému 1./, plnú náhradu trov konania. O trovách konania žalovaného 2./ voči žalobcom rozhodol súd podľa § 255 ods. 1 CSP tak, že priznal žalovanému, ktorý mal plný úspech vo veci voči žalobcom, plnú náhradu trov konania. O výške náhrady trov konania rozhodne súdny úradník po právoplatnosti tohto rozhodnutia samostatným uznesením podľa § 262 ods. 2 CSP.